

UZASADNIENIE

Podstawowym celem proponowanych zmian jest wprowadzenie regulacji prawnych dotyczących świadczeń odszkodowawczych przysługujących funkcjonariuszom Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu oraz funkcjonariuszom służb podległych Prezesowi Rady Ministrów – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz członkom rodzin zmarłych funkcjonariuszy tych służb w razie wypadku i choroby pozostającej w związku z warunkami lub właściwościami służby, odpowiadających współczesnej specyfice zadań oraz obecnie występujących zagrożeń dla zdrowia i życia funkcjonariuszy służb mundurowych.

Obowiązujące przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz. U. Nr 53, poz. 345, z późn.zm.), wskutek zmian prawnych, społecznych oraz z uwagi na rozwój wiedzy medycznej, uległy w znacznym stopniu dezaktualizacji i wymagają dostosowania do aktualnych potrzeb formacji mundurowych w zakresie przyznawania świadczeń odszkodowawczych z tytułu wypadków lub chorób pozostających w związku z pełnieniem służby.

Z uwagi na powyższe proponuje się systemowe uregulowanie zarówno kwestii dotyczących uprawnień nabywanych w związku z wypadkami w trakcie służby lub powiązanych z pełnieniem służby oraz chorobami związanymi bezpośrednio z właściwościami lub warunkami służby, jak również trybu postępowania w zakresie przyznawania świadczenia odszkodowawczego, dotychczas regulowanego aktem wykonawczym. Niniejsza propozycja zakłada uaktualnienie wykazu chorób pozostających w związku z właściwościami lub warunkami służby, jak również określenia wykazu norm oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu.

Proponowane rozwiązania mają uwzględniać potrzeby zarówno po stronie kierownictwa służb, jak i funkcjonariuszy oraz ich rodzin.

Przepisy projektowanej ustawy, tak jak dotychczas, wskazują na możliwość otrzymania przez funkcjonariusza lub rodzinę zmarłego funkcjonariusza jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku lub choroby pozostającej w związku z warunkami lub właściwościami służby.

Projekt nie będzie obejmował zakresem przedmiotowym świadczeń odszkodowawczych z tytułu wypadków w drodze do miejsca i z miejsca wykonywania służby. Uznaje się, że

odpowiedzialność za tego rodzaju wypadki, które nie mają związku z pełnieniem służby oraz są niezależne od działań pracodawcy, nie może obciążać jednostek organizacyjnych Policji czy innych służb, będących „pracodawcą” dla funkcjonariuszy. Jednostki poszczególnych służb nie mają wpływu na ten rodzaj zdarzeń, zatem objęcie „pracodawcy” ryzykiem świadczenia odszkodowania z tytułu ich wystąpienia nie znajduje uzasadnienia. Jeżeli natomiast funkcjonariusz ulegnie wypadkowi podczas odbywania drogi do miejsca lub z miejsca wykonywania służby na skutek interwencji w interesie służby, projekt będzie przewidywał uprawnienie do otrzymania przez funkcjonariusza jednorazowego odszkodowania z tytułu doznanego uszczerbku na zdrowiu w wyniku tego wypadku.

Rozwiązanie to zostało zaczerpnięte z systemu powszechnego ubezpieczenia z tytułu wypadku przy pracy, gdzie zdarzenie mające miejsce w drodze do miejsca wykonywania czynności w ramach stosunku pracy i z tego miejsca klasyfikowane jest jako wypadek w drodze do lub z miejsca pracy. Przepisy powszechnego systemu ubezpieczeniowego wyłączają odpowiedzialność odszkodowawczą dla zdarzeń mających miejsce w trakcie przebywania tego dystansu, jednakże nie pozbawiają możliwości ubiegania się o świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy, o ile niezdolność ta została wywołana niniejszym zdarzeniem. Tożsame rozwiązania zostaną zastosowane w stosunku do funkcjonariuszy wskazanych służb mundurowych.

Ponadto projekt nie będzie przewidywał wypłaty odszkodowania za utracone, zniszczone lub uszkodzone przedmioty osobistego użytku funkcjonariuszom, którzy w związku ze służbą ponieśli szkodę w tych przedmiotach, z uwagi na fakt, iż w ostatnich latach w większości służb objętych projektem nie zaistniała potrzeba wypłacenia funkcjonariuszom w kwotach istotnych ww. odszkodowania.

Tworząc nowe przepisy postanowiono zdefiniować na gruncie ustawy pojęcia, których brak budził wiele wątpliwości interpretacyjnych.

W tym celu wprowadza się definicję „choroby pozostającej w związku z warunkami lub właściwościami służby”, za którą będzie się uznawać chorobę powstałą w związku z warunkami lub właściwościami służby, spowodowaną działaniem czynników szkodliwych występujących w środowisku służby albo w związku ze sposobem wykonywania służby, która zostanie wymieniona w wykazach chorób pozostających w związku z warunkami lub właściwościami służby stworzonych dla poszczególnych służb objętych projektem.

Jednocześnie zakłada się ustalenie, w drodze przepisów wykonawczych, wykazów chorób pozostających w związku z warunkami lub właściwościami służby, sposobu ustalania stopnia uszczerbku na zdrowiu doznanego wskutek wypadku albo choroby oraz wykazów norm

oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu przez nadanie uprawnień do ich wydania Prezesowi Rady Ministrów – w przypadku wykazu chorób pozostających w związku z pełnieniem służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, a także ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych do określenia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, ministrem właściwym do spraw pracy oraz ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego wykazu chorób pozostających w związku z pełnieniem służby w Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej oraz Biurze Ochrony Rządu.

Zmianie ulegnie definicja „wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby”. Obecna definicja wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby określa jedynie przesłankę „pełnienia służby” bez określenia następstwa w postaci rozstroju zdrowia funkcjonariusza. W projekcie rozszerzono obowiązującą definicję o następstwo zdarzenia w postaci uszkodzenia tkanek ciała, uszkodzenia lub zaburzenia funkcjonowania narządów (urazu) albo śmierci. Tym samym rozszerzenie obowiązującej definicji o wyżej wymienione kryterium wyłącza możliwość kwalifikowania zdarzeń niewywołujących żadnych negatywnych skutków w stanie zdrowia funkcjonariusza jako wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby. Tak więc zdarzenie pozostające bez wpływu na zdrowie funkcjonariusza nie będzie uprawniać go do otrzymania świadczenia pieniężnego z tytułu wypadku.

W związku z powyższym zaproponowano, aby za „wypadek pozostający w związku z pełnieniem służby” uznawać nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które zaszło podczas lub w związku z:

- 1) wykonywaniem obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych;
- 2) wykonywaniem czynności w interesie służby, nawet bez polecenia przełożonych;
- 3) uczestniczeniem w obowiązkowych zajęciach związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych i sprawności fizycznej funkcjonariuszy;
- 4) wykonywaniem funkcji lub zadań zleconych przez działający w służbie związek zawodowy funkcjonariuszy albo organizacje zawodowe lub społeczne;
- 5) ratowaniem ludzi lub ich mienia z grożącego niebezpieczeństwa albo ratowaniem mienia Skarbu Państwa przed zniszczeniem lub zagarnięciem;
- 6) udzielaniem przedstawicielowi organu państwowego pomocy przy spełnianiu przez niego czynności urzędowych.

Wprowadza się definicje pojęć niezdefiniowanych w dotychczasowej ustawie:

1) definicję „urazu” – przez którą należy rozumieć uszkodzenie tkanek ciała lub narządów funkcjonariusza wskutek działania czynnika zewnętrznego;

2) definicję „uszczerbku na zdrowiu”, za który uznawać się będzie:

a) „stały uszczerbek na zdrowiu”, przez który należy rozumieć takie naruszenie fizycznej lub psychicznej sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy,

b) „długotrwały uszczerbek na zdrowiu”, przez który należy rozumieć takie naruszenie fizycznej lub psychicznej sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, jednakże mogące ulec poprawie.

Stopień uszczerbku na zdrowiu będzie ustalany w procentach, przy czym suma procentów uszczerbków ustalonych dla poszczególnych uszkodzeń nie może przekraczać 100%.

Regulacje obowiązujące obecnie w tym zakresie nie definiują pojęcia uszczerbku na zdrowiu, a zaproponowane definicje bazują na przepisach dotyczących żołnierzy zawodowych oraz mających zastosowanie wobec osób będących pracownikami zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

Projektowana ustawa przewiduje, że jednorazowe odszkodowanie, będzie przysługiwać funkcjonariuszowi, który doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku lub choroby, jeżeli:

- 1) doznał uszczerbku na zdrowiu lub zmarł wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku;
- 2) doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby nie później niż w ciągu trzech lat od dnia zwolnienia ze służby;
- 3) zmarł wskutek choroby w ciągu trzech lat od dnia ustalenia uszczerbku na zdrowiu wskutek tej choroby, nie później jednak niż w ciągu trzech lat od dnia zwolnienia ze służby.

Jednocześnie w przepisach ustawy, analogicznie jak dotychczas, wskazano przypadki, w których następuje wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej, a mianowicie:

- 1) w razie wypadku lub choroby, których wyłączną przyczyną było udowodnione przez jednostkę organizacyjną umyślne albo rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie funkcjonariusza naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy, w przypadku, gdy jego przełożeni zapewnili warunki odpowiadające tym przepisom i sprawowali we właściwy sposób nadzór nad ich przestrzeganiem, a funkcjonariusz posiadał potrzebne umiejętności

do wykonywania określonych czynności i był należycie przeszkolony w zakresie tych przepisów;

- 2) w razie wypadku, do którego przyczyniło się zachowanie funkcjonariusza spowodowane stanem po spożyciu alkoholu, środków odurzających lub innych substancji o podobnym działaniu przyczyniło się do wypadku;
- 3) jeżeli uszczerbek na zdrowiu lub śmierć funkcjonariusza zostały spowodowane przez niego z winy umyślnej.

Wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej będzie zatem tożsame z obecnie obowiązującym. Jedyna modyfikacja nastąpi w zakresie pkt 2. Aktualnie obowiązujące przepisy ustawy pozbawiają uprawnień o odszkodowania funkcjonariusza, w sytuacji, gdy wyłączną przyczyną wypadku było jego zachowanie spowodowane stanem nietrzeźwości wywołanej nadużyciem alkoholu. Proponowane zmiany wprowadzają zasadę, że zachowanie funkcjonariusza nie jest jedyną przyczyną wypadku, a ponadto rozszerzają katalog używek wyłączających pełną świadomość funkcjonariusza w chwili zdarzenia o środki odurzające lub inne substancje o podobnym działaniu, co wydaje się uzasadnione.

Jednocześnie w przypadku podejrzenia, iż zachowanie funkcjonariusza, prowadzące do zdarzenia kwalifikowanego jako wypadek pozostający w związku ze służbą, spowodowane było stanem po spożyciu alkoholu, środków odurzających lub innych substancji o podobnym działaniu, funkcjonariusz będzie zobowiązany do poddania się odpowiednim badaniom w celu wyeliminowania takiego podejrzenia. W przypadku odmowy poddania się niniejszemu badaniu, domniemywać należy wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej, chyba że stan zdrowia funkcjonariusza lub okoliczności wypadku będą wyłączać możliwość przeprowadzenia badania.

Jeżeli następstwem okoliczności, o których mowa powyżej, będzie zgon funkcjonariusza, uprawnionym członkom rodziny funkcjonariusza przysługiwać będzie prawo do świadczenia odszkodowawczego określonego w projekcie.

Jako na uprawnionych członów rodziny funkcjonariusza do otrzymania jednorazowego odszkodowania projektowana ustawa wskazuje na:

- 1) małżonka, z wyjątkiem przypadku orzeczonej separacji;
- 2) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione oraz przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej, spełniające w dniu śmierci funkcjonariusza warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej;

3) rodziców, osoby przysposabiające, macochę i ojczyma, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza prowadzili z nim wspólne gospodarstwo domowe lub jeżeli funkcjonariusz bezpośrednio przed śmiercią znacząco przyczyniał się do ich utrzymania albo jeżeli ustalone zostało wyrokiem lub ugodą sądową prawo do alimentów ze strony tego funkcjonariusza.

Projektowana ustawa wprowadza zmienione zasady określania wysokości jednorazowego odszkodowania. Proponuje się przyjęcie zasady, że rekompensata finansowa za jednakowe uszczerbki na zdrowiu powinna być jednakowa dla wszystkich poszkodowanych funkcjonariuszy, niezależnie od stanowiska, stopnia i rodzaju służby. Obecnie wysokość jednorazowego odszkodowania ustala się w relacji do uposażenia funkcjonariusza, a poszczególne służby mają odmienne przepisy w zakresie zdefiniowania pojęcia uposażenia (zasadnicze lub zasadnicze powiększone o dodatki). W związku z tym jako podstawę obliczenia wysokości jednorazowego odszkodowania proponuje się wprowadzenie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłaszanego obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku), zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”. Analogiczne rozwiązania obowiązują w systemie ubezpieczeń powszechnych oraz w regulacjach określających świadczenia odszkodowawcze dla żołnierzy zawodowych. Proponowane rozwiązanie ma na celu zapewnienie równych zasad otrzymywania świadczeń odszkodowawczych przysługujących w związku ze stwierdzonym stopniem uszczerbku na zdrowiu będącym wynikiem wypadku lub choroby pozostającej w związku z właściwościami lub warunkami służby.

Zasady otrzymywania jednorazowych odszkodowań przez członków rodziny funkcjonariusza zostały przygotowane w oparciu o analogiczne rozwiązania obowiązujące w przepisach określających świadczenia odszkodowawcze dla żołnierzy zawodowych w związku z wypadkami lub chorobami powiązаныmi ze służbą wojskową.

Zmianie ulegnie zatem sposób wyliczenia odszkodowania przez zastosowanie systemu wielokrotności zamiast świadczeń określonych stałymi kwotami.

Jednorazowe odszkodowanie będzie przysługiwać w wysokości 20 % przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu.

Projekt przewiduje dodatkowo zwiększenie jednorazowego odszkodowania o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie, w przypadku gdy skutek pogorszenia się stanu zdrowia, stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu, będący

następstwem wypadku lub choroby, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych.

Z kolei w przypadku, gdy funkcjonariusz, wskutek wypadku lub choroby, zostanie uznany za całkowicie niezdolnego do pracy oraz niezdolnego do samodzielnej egzystencji jednorazowe odszkodowanie ulegnie zwiększeniu o kwotę stanowiącą 3,5-krotność przeciętnego uposażenia.

Wspomniane powyżej zwiększenie jednorazowego odszkodowania przysługiwać będzie, jeżeli zmiany w stanie zdrowia funkcjonariusza uzasadniające jego przyznanie nastąpiły w przypadku gdy doznał on uszczerbku na zdrowiu lub zmarł wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku bądź gdy doznał on uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby, nie później jednak niż w ciągu trzech lat od dnia zwolnienia ze służby.

W przepisach ustawy określono wysokość jednorazowego odszkodowania w przypadku gdy uprawniony będzie tylko jeden członek rodziny zmarłego funkcjonariusza. Wówczas jednorazowe odszkodowanie będzie przysługiwać w wysokości:

- 1) 18-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, gdy uprawnionym jest małżonek lub dziecko;
- 2) 9-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, gdy uprawnionym jest inny członek rodziny.

W projekcie uregulowano ponadto przypadki, gdy do jednorazowego odszkodowania będą uprawnieni równocześnie:

- 1) małżonek i jedno lub więcej dzieci, wówczas odszkodowanie to przysługuje w wysokości ustalonej w wyżej wskazanym pkt 1, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na każde dziecko;
- 2) dwoje lub więcej dzieci - odszkodowanie to przysługuje w wysokości określonej w wyżej wskazanym pkt 1, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na drugie i każde następne dziecko.

W przypadku natomiast, gdy obok małżonka lub dzieci do jednorazowego odszkodowania będą uprawnieni równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich odszkodowanie przysługiwać będzie w wysokości 3,5-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, niezależnie od odszkodowania przysługującego małżonkowi lub dzieciom zgodnie z pkt 1 lub przypadku, gdy do jednorazowego odszkodowania będą uprawnieni równocześnie małżonek i jedno lub więcej dzieci bądź dwoje lub więcej dzieci.

Z kolei gdy do jednorazowego odszkodowania będą uprawnieni tylko członkowie rodziny, inni niż małżonek lub dzieci, odszkodowanie to przysługiwać będzie w wysokości ustalonej według wysokości określonej w pkt 2, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie, na drugiego i każdego następnego uprawnionego.

Do ustalenia wysokości jednorazowego odszkodowania przyjmowane będzie przeciętne wynagrodzenie obowiązujące w dniu wydania decyzji przyznającej odszkodowanie, przy czym kwota jednorazowego odszkodowania lub jego zwiększenia zaokrąglana będzie do pełnych złotych w górę.

W związku z przyjęciem jako podstawy obliczenia wysokości jednorazowego odszkodowania przeciętnego wynagrodzenia zniknie potrzeba waloryzacji wysokości niniejszych odszkodowań dokonywana obecnie w drodze wydawanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych corocznie decyzji podwyższających kwoty jednorazowych odszkodowań, gdyż kwota bazowa rokrocznie będzie ulegać zmianie wraz ze stosownymi obwieszczeniami Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Pozostanie natomiast możliwość podwyższenia, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wysokości jednorazowego odszkodowania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Prezesa Rady Ministrów. Będą oni posiadali prawo do przyznania jednorazowego odszkodowania wypłacanego funkcjonariuszom lub członkom rodziny zmarłych funkcjonariuszy, w wyższej wysokości.

Projektowana ustawa wprowadza rozwiązania prawne dotyczące postępowania powypadkowego, określając podstawowe obowiązki funkcjonariusza, kierownika jednostki organizacyjnej, będącej miejscem stałego pełnienia służby przez funkcjonariusza, który uległ wypadkowi i kierownika jednostki organizacyjnej, będącej miejscem wypadku, a także zadania i skład komisji powypadkowej.

Wprowadzony zostaje obowiązek pisemnego informowania bezpośredniego przełożonego o wypadku (o ile pozwoli na to stan zdrowia funkcjonariusza). W przypadku niemożności wykonania tego obowiązku przez funkcjonariusza, jego bezpośredni przełożony zostanie powiadomiony przez inną osobę lub kierownika jednostki organizacyjnej właściwego ze względu na miejsce wypadku.

Ponadto na kierownika jednostki organizacyjnej właściwego ze względu na miejsce wypadku funkcjonariusza, zostanie nałożony obowiązek zawiadomienia kierownika komórki organizacyjnej odpowiedniej formacji mundurowej, właściwej w sprawach bezpieczeństwa i higieny służby, jak również podjęcia działań wskazanych w projektowanej ustawie związanych m.in. z zabezpieczeniem miejsca wypadku, udzieleniem pomocy poszkodowanemu.

Funkcjonariusza, który uległ wypadkowi kierownik jednostki organizacyjnej właściwy ze względu na miejsce wypadku lub inny przełożony będzie mógł skierować na badanie niezbędne do ustalenia zawartości w organizmie alkoholu, środków odurzających, substancji

psychotropowych lub innych substancji o podobnym działaniu, jeżeli zajdzie uzasadnione przypuszczenie, że zachowanie funkcjonariusza przyczyniło się do wypadku, chyba że jego stan zdrowia albo okoliczności wypadku nie uzasadniają przeprowadzenia badania.

Komisja powypadkowa będzie powoływana przez kierownika jednostki właściwej ze względu na miejsce wypadku, w składzie co najmniej dwuosobowym:

- 1) jako przewodniczący - przedstawiciel służby właściwej do spraw bezpieczeństwa i higieny służby i pracy w jednostce organizacyjnej;
- 2) jako członek – społeczny inspektor pracy lub przedstawiciel funkcjonariuszy, posiadający aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z przepisami dotyczącymi szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W przypadku, gdy w jednostce organizacyjnej nie utworzono służby właściwej do spraw bezpieczeństwa i higieny służby i pracy, członkiem komisji powypadkowej będzie osoba, której kierownik jednostki organizacyjnej powierzy wykonywanie zadań w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby i pracy. Natomiast gdy wypadkowi ulegnie kierownik jednostki organizacyjnej, komisję powypadkową zobowiązany będzie powołać jego bezpośredni przełożony.

Projektowana ustawa przewiduje wyłączenie od udziału w składzie komisji powypadkowej osób będących świadkami wypadku oraz osób, których bezstronność może budzić wątpliwości.

Zadania komisji powypadkowej oraz tryb jej pracy zaproponowano w oparciu o obecnie funkcjonujące przepisy rangi wykonawczej. Do zadań komisji powypadkowej należeć będzie ustalenie czasu, miejsca oraz innych okoliczności i przyczyn wypadku w toku postępowania wyjaśniającego. W tym celu komisja będzie mogła przeprowadzać określone w ustawie czynności, np. przeprowadzić oględziny miejsca wypadku.

Po ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku komisja powypadkowa sporządzi protokół powypadkowy, do którego poszkodowany funkcjonariusz albo uprawnieni członkowie jego rodziny będą mieli prawo zgłaszać zastrzeżenia i uwagi, jednakże gdy w protokole będą zawarte dane stanowiące informacje niejawnne, uprawnionym zostanie przedstawiony jedynie wyciąg z protokołu z pominięciem tych informacji.

Kierownik jednostki organizacyjnej właściwej ze względu na miejsce wypadku zatwierdza protokół powypadkowy albo zwraca go komisji powypadkowej w celu dokonania dodatkowych ustaleń, albo wyjaśnień lub uzupełnień.

Po dokonaniu dodatkowych ustaleń albo wyjaśnień i uzupełnień komisja powypadkowa sporządza nowy protokół powypadkowy, bądź ponownie przedstawia protokół powypadkowy wraz z pisemnym stanowiskiem.

Po zatwierdzeniu kierownik jednostki organizacyjnej właściwej ze względu na miejsce wypadku, przekaze po jednym egzemplarzu:

- 1) poszkodowanemu funkcjonariuszowi, a jeżeli poszkodowany funkcjonariusz poniósł śmierć w wypadku - członkowi jego rodziny, za pisemnym potwierdzeniem odbioru;
- 2) właściwej komisji lekarskiej podległej ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych albo komisji lekarskiej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Agencji Wywiadu;
- 3) kierownikowi jednostki organizacyjnej właściwej ze względu na miejsce pełnienia służby przez funkcjonariusza.

Do akt postępowania wyjaśniającego dołączany będzie egzemplarz zatwierdzonego protokołu powypadkowego, wniesione przez poszkodowanego albo członków jego rodziny zastrzeżenia lub uwagi oraz zdanie odrębne – w przypadku jego przedstawienia przez członka komisji powypadkowej.

Równocześnie wprowadzany zostanie obowiązek przechowywania protokołu powypadkowego wraz z pozostałą dokumentacją powypadkową przez kierownika jednostki organizacyjnej, który powołał komisję powypadkową, przez okres 15 lat. Obecnie materia ta regulowana jest w przepisach rangi aktów wykonawczych. Określenie powyższych obowiązków w ustawie jest wskazane z uwagi na charakter tych przepisów nakładających na jednostkę określone obowiązki.

Nowym rozwiązaniem będzie także wprowadzenie obowiązku prowadzenia rejestru wypadków pozostających w związku ze służbą. Rejestr będzie prowadzony przez kierowników właściwych jednostek organizacyjnych danych służb, a dane niezbędne do zawarcia w ww. rejestrze zostały wskazane w projektowanej ustawie. Zauważyć przy tym należy, że regulacje analogiczne do proponowanych obowiązują w powszechnym systemie ubezpieczeń.

Do uregulowania w aktach wykonawczych proponuje się natomiast określenie sposobu i trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Centralnego Biura Antykorupcyjnego - przez Prezesa Rady Ministrów oraz przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych – sposobu i trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków w Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Biurze Ochrony Rządu.

O uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza wskutek wypadku lub choroby, o uznaniu go za niezdolnego do służby oraz niezdolnego do samodzielnej egzystencji wskutek wypadku lub choroby, a także o związku śmierci funkcjonariusza z wypadkiem lub chorobą, orzekać będą komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych albo komisje lekarskie Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Agencji Wywiadu, zgodnie z odrębnymi przepisami.

Przyjmuje się, iż jak dotychczas postępowanie w sprawie odszkodowania będzie wszczynane z urzędu lub na wniosek.

Postępowanie w sprawie przyznania jednorazowego odszkodowania wszczynane będzie:

1) z urzędu w przypadku:

- a) stwierdzenia w okresie służby stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza doznanego wskutek wypadku lub choroby,
- b) śmierci funkcjonariusza w okresie służby wskutek wypadku lub choroby;

2) na wniosek funkcjonariusza albo uprawnionego członka jego rodziny w przypadku:

- a) stwierdzenia uszczerbku na zdrowiu lub śmierci funkcjonariusza wskutek wypadku lub choroby, które nastąpiły po jego zwolnieniu ze służby,
- b) pogorszenia stanu zdrowia funkcjonariusza wskutek wypadku lub choroby,
- c) stwierdzenia przez komisję lekarską, iż na skutek wypadku lub choroby funkcjonariusz nie doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, albo że jego śmierć nie pozostaje w związku z wypadkiem lub chorobą,
- d) stwierdzenia przez komisję powypadkową, że wypadek funkcjonariusza nie pozostaje w związku ze służbą lub nastąpił w okolicznościach wymienionych w art. 8 ust. 1.

Prawo do jednorazowego odszkodowania i jego wysokość ustalać będzie, w drodze decyzji, kierownik jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełnił służbę w chwili wypadku lub ustalenia uszczerbku na zdrowiu spowodowanego skutkami choroby.

Natomiast w przypadku zwolnienia funkcjonariusza ze służby przed ustaleniem uszczerbku na zdrowiu doznanego wskutek choroby, decyzję wydać będzie kierownik jednostki, w której funkcjonariusz ostatnio pełnił służbę.

Prawo do jednorazowego odszkodowania ustalane będzie na podstawie:

1) orzeczenia komisji lekarskiej;

- 2) protokołu powypadkowego;
- 3) dokumentów potwierdzających stan cywilny lub stopień pokrewieństwa uprawnionego członka rodziny z poszkodowanym funkcjonariuszem, w szczególności wyciągów z aktów stanu cywilnego;
- 4) zaświadczenia właściwego organu emerytalnego, stwierdzającego spełnienie przez uprawnionych członków rodziny innych niż małżonek, warunków do uzyskania renty rodzinnej po zmarłym funkcjonariuszu cywilny członek rodziny.

Jeżeli po zebraniu wymaganych dokumentów organ uzna, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek wskazujący na zasadność przyznania odszkodowania w wyższej wysokości przedstawi wniosek o przyznanie odszkodowania, wraz z dokumentami zebranymi w sprawie, odpowiednio Prezesowi Rady Ministrów albo ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Decyzję wydawać będą wskazani w ustawie przełożeni, zgodnie z właściwością, w terminie 14 dni od dnia wszczęcia postępowania.

Jeżeli w związku z wypadkiem, któremu uległ funkcjonariusz, będzie prowadzone postępowanie karne, a wynik tego postępowania będzie mógł wpływać na uprawnienia funkcjonariusza lub członków jego rodziny do jednorazowego odszkodowania, organ będzie mógł zawiesić wydanie decyzji do czasu zakończenia postępowania karnego, o czym powiadomi te osoby.

Od powyższej decyzji funkcjonariuszowi albo uprawnionemu członkowi jego rodziny przysługiwać będzie odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, na zasadach i w terminach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), Natomiast od decyzji dotyczącej przyznania odszkodowania w wyższej wysokości oraz od decyzji odmownej wydanej w tym trybie odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych nie będzie przysługiwało.

Odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych przysługiwało będzie także w razie niewydania decyzji w terminie sześćdziesięciu dni od dnia zgłoszenia wniosku o jednorazowe odszkodowanie bądź powstania obowiązku wszczęcia postępowania z urzędu. Odwołanie będzie można wnieść w każdym czasie po upływie tego terminu.

Jednorazowe odszkodowanie wypłacać będzie komórka organizacyjna właściwa do spraw obsługi finansowej jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełnił służbę w chwili wypadku lub ustalenia uszczerbku na zdrowiu spowodowanego skutkami choroby, w terminie 14 dni od dnia wydania decyzji.

W zakresie zmian w przepisach obowiązujących proponuje się wprowadzenie zmian o charakterze dostosowującym i porządkowym:

- 1) w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 926, z późn.zm.);
- 2) w ustawach pragmatycznych służb, które mają charakter porządkowy i zmierzają do ujednoczenia przepisów dotyczących świadczeń odszkodowawczych funkcjonariuszy. Uznano, że jest nieuzasadnionym umieszczanie przepisów o świadczeniach odszkodowawczych z tytułu wypadków i chorób pozostających w związku z warunkami lub właściwościami służby w ustawach pragmatycznych służb w sytuacji, gdy istnieją odrębne regulacje prawne w tym zakresie.

Powyższe dotyczy uchylecia:

- 1) art. 68 w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn.zm.);
- 2) art. 73 w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.);
- 3) art. 59 w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68, z późn. zm.);
- 4) art. 61 w ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.);
- 5) art. 85 w ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.);
- 6) art. 77 w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2012 r. poz. 621, 627 i 664).

W związku z wprowadzeniem wykazu norm oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu analogiczne przepisy wprowadza się również w Służbie Więziennej dodając przepis dla Ministra Sprawiedliwości upoważniający do określenia wykazu tych norm.

Rozstrzygnięto przy tym, iż do spraw o przyznanie jednorazowego odszkodowania oraz spraw o odszkodowania za przedmioty osobistego użytku, wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy zastosowanie znajdują przepisy dotychczasowe.

Natomiast w przypadku pogorszenia się stanu zdrowia funkcjonariusza, będącego następstwem wypadku lub choroby, z tytułu których wypłacono jednorazowe odszkodowanie

na podstawie przepisów dotychczasowych, zwiększenie tego odszkodowania ustalane będzie zgodnie z przepisami nowej ustawy.

Zaproponowano również, aby dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 2 ust. 2, art. 3 i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz. U. Nr 53, poz. 345, z późn. zm.) zachowały moc do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych obejmujących materie zawartą w uchylanych rozporządzeniach, tj. dot. policjantów, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. W przypadku przepisów wykonawczych dot. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego przewiduje się wydanie aktów wykonawczych z dniem wejścia w życie ustawy.

Projektowana ustawa zastąpi ustawę z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji.

Projekt zakłada, że proponowane rozwiązania wejdą w życie z dniem 1 lipca 2013 r.

Zakres projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja:

Projektowana ustawa dotyczy:

- 1) funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego, którzy doznali stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku albo wskutek choroby;

- 2) uprawnionych członków rodziny funkcjonariusza, który zmarł wskutek wypadku lub choroby;
- 3) funkcjonariuszy Służby Więziennej – w związku z określeniem wykazu norm oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu.

2. Konsultacje społeczne:

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny oraz dodatkowo na stronie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Projekt zostanie przekazany do zaopiniowania przez Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Policjantów, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy Straży Granicznej, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Pożarnictwa, Związek Zawodowy Strażaków „Florian”, Krajową Sekcję Pożarnictwa Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa, a także przez Forum Związków Zawodowych, Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Federację Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie” i Federacje Związków Zawodowych Służb Mundurowych.

3. Wpływ regulacji na:

a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Projektowane przepisy w zakresie odszkodowań z tytułu wypadków w służbie lub chorób zawodowych, z uwagi na nierozszerzanie zakresu przedmiotowego czy podmiotowego obecnie obowiązujących regulacji, nie wpłyną na zmianę poziomu wydatków jednostek sektora finansów publicznych. Nie zaistnieje zatem potrzeba zastosowania reguły wydatkowej, o której mowa w art. 50 ustawy o finansach publicznych.

Szacuje się, że odszkodowanie z tytułu wypadku lub choroby pozostającej w związku z właściwościami lub warunkami służby przy orzecznym 5% uszczerbku na zdrowiu będzie kształtowało się na poziomie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłaszanego obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (obecnie wynosi 3400,00 PLN).

Przeciętne świadczenia odszkodowawcze z tytułu wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą kształtowały się odmiennie w stosunku do różnych formacji mundurowych i w latach 2010 – 2012 (I połowa) wynosiły odpowiednio:

	2010	2011	I-VI 2012 r.
Policja	3.309,18	3.299,13	3.432,88
Biuro Ochrony Rządu	19.868,98 (kwota zwiększona z uwagi na katastrofę smoleńską)	4.040,00	3.843,79
Państwowa Straż Pożarna	2.447,00	2.582,00	2.707,00
Straż Graniczna	4.685,00	3.730,00	3.568,00
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego	3.778,08	3.915,70	4.885,39
Agencja Wywiadu	4.535,73	5.168,01	4.453,00
Centralne Biuro Antykorupcyjne	3.679,45	5.950,81	6.783,00

Jednocześnie wartym podkreślenia jest wskaźnik liczby funkcjonariuszy nabywających prawo do świadczenia odszkodowawczego z tytułu wypadku i choroby pozostającej w związku ze służbą w stosunku do ogólnej liczby funkcjonariuszy otrzymujących uposażenia, który w poszczególnych latach wynosił:

	2010	2011	I-VI 2012 r.
Policja	4,9 %	5,1 %	2,6 %
Biuro Ochrony Rządu	3,5 %	2,7 %	1,6 %
Państwowa Straż Pożarna	3 %	3,3 %	1,8 %
Straż Graniczna	2,7 %	2,3 %	1,4 %
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego	1,00%	1,09%	0,15%
Agencja Wywiadu	0,90%	0,92%	0,58%
Centralne Biuro Antykorupcyjne	1,38%	1,81%	1,29%

Prezentowane dane wskazują na wahanie się niniejszego wskaźnika w zależności od poszczególnych służb i ich zadań. Jednocześnie biorąc pod uwagę podwyższone ryzyko utraty zdrowia lub życia w warunkach służby w formacjach mundurowych wskaźniki te nie są wysokie. Jak podaje Główny Urząd Statystyczny w I półroczu 2012 r., na tysiąc osób pracujących 3,43 uległo wypadkowi w pracy. Zważywszy na fakt, iż statystyka odnosi się

jedynie do wypadków przy pracy (bez chorób zawodowych), grupa ujęta w badaniu jest o kilkanaście razy większa oraz stopień narażenia utraty zdrowia lub życia jest znacząco niższy. Zasadnym jest stwierdzenie, iż dane dotyczące służb mundurowych wskazują, iż średnio co 3 dni zdarza się wypadek lub jest diagnozowana choroba powiązana z właściwościami lub warunkami służby.

Projektowane rozwiązania nie wpłyną na budżety jednostek samorządu terytorialnego.

b) rynek pracy:

Projektowane przepisy nie będą miały wpływu na rynek pracy.

c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw:

Projektowane przepisy nie będą miały wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw.

d) rozwój regionalny:

Projektowane przepisy nie będą miały wpływu na sytuację i rozwój regionalny.